

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én másfél iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Ném tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, fél éves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ

szimzandók.

A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

„Kis hirdetések“-ben minden szó 2 kr., egyleti tagoknak 1 kr, lakcimmal minden közlés után még 30 kr.

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Aron, Báró Jósika Sámuel, Szabó Sámuel, Vörös Sándor, felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: Közgazdasági érdekeink szolidaritása. — Mikor arassuk a különféle terményeket? — Tartós szérük. — A gyümölcsfák terméketlensége. — Csikmegeyi állapotok. — Hogyan lesz az alma ferges? — A szántás szabályai. — Gőzkazánrobbanások maggátlására. — Póczegerek pusztítása. — Hig trágya alkalmazása gyümölcsfáknál. — A vízahólyag alkalmazása. — A verebek ellen. — A barackfák betegsége. — Kertészeti szakosztályunk fél évi működése. — A II-ik árpakiállítás. — Pályázati hirdetmények. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Közgazdasági érdekeink szolidaritása.

E czim alatt a Nagy-Szebenben megjelenő Siebenbürgisch-deutsches Tagblatt“ július első napjaiban, ha jól tudjuk, Dr. Meltzl Oszkár kir. jogakadémiai tanártól egy kiválóan érdekes cikket közöl azon magánjellegű értekezletről, mely június 29-én Kolozsvárt, az erdélyi gazdasági egylet kebelében tartott. A cikket lehetőleg hű fordításban mutatjuk be érdeklődő t. olvasóinknak, a mint következik:

Midőn a török idők sulyos veszedelmében, vagy más nyomasztó bajnak nehéz napjaiban az általános szükség gyors és erőlyes segítséget kívánt, akkor e haza fiainak ősei összejöttek együttesen tanácskozni s a baj leküzdésére egyértelműen sikraszállani. Bizony nagy ideje annak, mióta ily kölcsönös érintkezés és biztatás történt; mert az a sokféle váltakozás, mely hazánkban az utolsó négy évtíz. alatt szakadatlanul egymásra következett, ezen ország rész fíait, — kik pedig anyyi a természetes viszonyokon alapuló közös érdekekkel bírnak, — egymástól elválasztotta, sőt határozatlan elidegenítette; bizonyára mindnyájunk kárára. De a kölcsönös társadalmi érintkezésnek teljes hiánya már magában arra szolgált, hogy egy mindinkább mélyebbre ható elidegenülésnek indokává legyen, mert akárhány félreértés, akárhány képzelt érdekellentét a kölcsönös higgadt felvilágosítás közben kiderült és elenyészett volna, a helyett,

hogy egyre mélyebben fészkeljen a kedélyekbe és folytonosan új ellentéteket szüljön.

Tagadhatatlan, hogy a józan és higgadt gondolkozású férfiak mindezt rég felismerték és fájlalták; de mi e férfiak belátásának nem sikerült, azt az idők baja, szüksége megoldani látszik, mely parancsolólag arra utal, hogy ha van is egy s más, mi bennünket elválaszt, találunk oly teret is, melyen mindnyájunk legsajátosabb érdekében az egyetemleges közreműködésnek a legsürgősebben kell nyilvánulnia. Ily tér a közgazdasági. Kereskedelempolitikai viszonyaink kedvezőtlen alakulása legalább azon egy jó következménnyel járt, hogy a közgazdasági érdekszolidaritás eszméjének tágas körökben utat nyitott.

Ily meggyőződés kifolyása volt az, mely közelebről egy Kolozsvárt tartott tisztán magánjellegű értekezletre vezetett, mely alkalommal szász részről Dr. Wolff Károly, Schuster Márton tanár és Dr. Meltzl Oszkár urak vettek részt. Kolozsvár nyilvános és társadalmi életében kimagasló, magas műveltségű egyénei, kik ez értekezleten megjelentek azon finom tapintattal és szeretetre méltó vendégszeretettel fogadhatták a szász vendégeket, mely tapintatot és vendégszeretetet a jó magyar társaságnál úgy szólván, mint magától értetődöt lehet feltételezni s melyért e helyen is a legszivesebb köszönetet kívánjuk mondani. Főleg nem mulaszthatjuk el hálásan emlékezni meg arról, hogy Kolozsmegye főispánja, Báró Jósika Sámuel úr a tárgyalásokban, — melyeket az erdélyi gazd. egylet alelnöke Szabó József, a legnagyobb tapintattal vezetett — igen kiváló részt vett.

A június 29-én az erdélyi gazd. egylet helyiségében tartott értekezlet, melyből minden politikai kérdés teljesen ki volt zárva, négy beható és szakértelemmel kidolgozott referádát ölelt fel. Ezen referádák elsejét Schuster Márton tanár adta elő e következő czimen: A romániai vámháború és az ennek folytán veszélyeztetett iparunk

védelmére szükséges intézkedések. Második volt Malom Zsigmond mérnök, ki: A tagosítás és birtokrendezés kérdéséről értekezett; harmadiknak Dr. Wolff Károly tárgyalta: A hitelviszonyokat; végre Gróf Schweinitz Gyula szólott: A vasúti és tarifa ügyről, valamint a folyamszabályozásról.

Az egyes referádákhoz fűződő vita, mely sok tekintetben felette tanúságos és érdekes volt, a tételek és határozatok egész sorozatának felállítására vezetett, mely egyhangu végzéssel az erdélyi gazd. egylethez, az erdélyi szász gazd. egylet igazgatóságához, a kolozsvári s brassói kereskedelmi s iparkamarákhoz, végre pedig valamennyi erdélyrészi országgyűlési képviselőhez lesz elküldendő azon szives kéréssel, hogy az ott kifejezettek lehetőleg erélyesen támogathatják sziveskedjenek. Főleg a nevezett négy testület, illetőleg egylet lesz felkérendő, hogy a meunyen ezen magánjellegű értekezletnek praecupatio nélkül hozott határozatait magáévá tenné, a kormányhoz megfelelő előterjesztéseket intézzen.

Addig is, míg a határozatok szó szerinti szövegét a jegyzőkönyvből kivehetjük, — melynek vezetésére Gamauf Vilmos kir. tanácsos elismerésre méltó készséggel vállalkozott, — a következő megállapodásokról emlékezünk meg:

I. A romániai vám szerződés kérdéséről illetőleg:

1.) Az erdélyrészi határszéli ipar részére a nyers gyapjunak Bulgáriából és Szerbiából, esetleg Oroszországból; valamint nyers bőröknek Oroszországból a Dunán, azután Orsován illetve Baziáson át per Temesvár, Arad, majd Nagy-Szeben — Brassó — Beszterczére való szállítása céljából a temesvári tarifa kedvezmény engedélyezendő.

2.) E területekről származó kész árunak kivitelére nézve oly módon is nyujtassék kedvezmény, hogy ugynevezett gyűjtő kocsiokban egész kocsirakomány különféle exporteuröknek különböző árucikkei után az egész kocsirakományra és egyéges árura érvényes, még azon kívül is leszállítandó díjtétel számítottassék.

3.) Kézdi-Vásárhely, Brassó és Nagy-Szeben városokban létesítendő kiviteli áruraktárak felállítása érdekében állami subventió kéresek, mely annak idején a nevezett helyeken alakuló kiviteli társulatok által visszafizetendő lesz. Ezen államsegély a kivitelképes árucikkekre adott előlegképen nyujtandó, hogy az iparosnak egyelőre fogyasztója legyen.

4.) Az alakuló kiviteli társulatoknak oda kell törekedniök, hogy Belgrád, Widdin, Semendria, Sistowa, Rustschuk, Nisch, Sofia, Lompalanka stb. városokban árumintaraktárak állíttassanak fel. Míg ez lehetséges, a magas kormány kéresek fel a közös konzulatusok útján már most kipuhatolni és kijelteni a nevezett helyeken azon megbízható cégeket, hová az egyes iparosok fordulhatnának.

5.) Hogy azonban a belföldi fogyasztási terület is mindinkább megnyeressék, a hazai közönség, valamint minden köz- és magánhatóság, vasútigazgatóság stb. felhívandó, hogy szükségleteik fedezése alkalmával főleg a hazai ipar termékeit használják. E cél elérésére hazánk nagyobb városai-

ban meghizható cégekkel összeköttetés keresendő, hogy ott az erdélyi ipartermékekből mintaraktárt lehessen felállítani.

6.) Az erdélyrészi határszéli ipar veszélyeztetése folytán felkérendő a magas kormány, hogy a katonaságnak és egyáltalában a véderőnek lábbeli, bőr és posztóbeli szükségleteit a lehetőségig ezen veszélyeztetett iparkörök termeléséből fedezze.

II A tagosítást és birtokrendezést illetőleg:

1.) A kormány felkérendő, hogy az 1880-ik XLV. t.-cz. 35. §-a értelmében a kilátásba helyezett állami előlegeket a tagosítás fogamatba vételénél engedélyezze.

2.) Az 1881. június 27-én kelt 2478. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet azon pontja, mely a felek között létrejött szerződés jóváhagyását a ministeriumnak tartja fenn, módosítottassék oda, hogy ezen helybenhagyást az illetékes kir. törvényszék eszközölje.

3.) A tagosítást szabályozó utasításnak számos hiánya egy összehívandó szakértekezlet által mellőztessék, mely értekezleten az erdélyi gazd. egylet és az erdélyi szász gazdasági egylet is képviselve legyenek.

4.) A kormány kéresek fel, hogy a felmérési munkálatok hitelesítése állami mérnökök által történjék, mely célra a már különben is működő kulturmérnökök volnának alkalmazandók.

III. A hitel- és szövetkezeti ügyet illetőleg a következő határozatok lettek hozva:

1.) A gazdasági és ipari szövetkezetek létesítése az érdekelt körök kezdeményezésének hagyandó fenn. Minden erőltetés vagy bármily jó akaratú szándéktól vezetett reátukmálás vagy felülről való beavatkozás kerülendő, miután csak élnetetlen, mert nem az érdekelt meggyőződésén nyugvó, intézményeket hozna létre.

Ellenben a szövetkezetek létrejötte a sajtó, népszerű előadások és hasonló propaganda útján lehetőleg előmozdítandó, valamint a törvényhozás által főleg adómentesítés és kedvezményezés által fejlesztendő.

2.) Kiválóan arra kell törekedni, hogy a nagyobb birtokosság számára hitelszövetségek alakuljanak oly módon, hogy egy vagy több megye földbirtokosai hitelegyletekké alakulnak, melyek tagjainak egyetemleges jótállásán alapulva, ezeknek jelzáloglevél kölcsönököt nyujtanak és mint önszegélyző egyletek a tiszta jövedelemre nézve, mely egy tartalékalap létesítésére, esetleg — a tagsági osztalékoknak kizárásával — közös termelési célokra fordítatik, adómentességet élveznek. Az ilyen hitelszövetségek által kibocsátott záloglevelek azon képességgel volnának felruházandók, hogy mint árvali letétemények, katonai házasági óvadékok, bánatpénzek stb. elfogadtassanak.

3.) A kisbirtokosoknak takaré- és előleg-egyletei, melyek lényegesen azon célból alakulnak, hogy tagjaiknak előleget nyujtsanak és tiszta jövedelmüket — az osztalék kizárásával a tartalékalap gyarapítására vagy esetleg kereseti és gazdasági szövetkezeteknek alapítására vagy dotálására fordítják, az általuk kezelt takarékbetétek kamataira, valamint saját tiszta nyereségükre nézve adómentességet élvez-

zenek. Azon pénzintézetek pedig, melyek ily takaré- és előleg-egyleteknek a kisbirtokosok részére hitelt adnak, az ilyen kölcsönökért kapott kamatokat tiszta jövedelmöknek adó alá eső összegéből levonhassák. Egyáltalában a hitel megolcsítása és a közügy érdekében, mely a dividenda utáni vágnak korlátozását igényli, kívánatos lenne törvényhozás útján oly hitelintézeteket, melyek a tagoknak osztalékot nem adnak, hanem tiszta jövedelmüket kizárólag, részint a tartalékalap gyarapítására, részint közhasznú célokra fordítják, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és társulatok kereseti adójától és esetleg a takarékbetét kamatától is felmenteni. E szerint az 1883-iki VII törvényczikk és az 1875-iki XXIV. törvényczikk megfelelő módon megváltoztatandó lenne.

Továbbá a kereskedelmi törvényt (1875-iki XXXVII törvényczikk) egy novellával kellene kiegészíteni, mely a több közgazdasági szövetkezetből közös ügyek ellátása céljából létrejött szövetséget a kereskedelmi törvénynek a szövetkezettről szóló határozatai alá helyezné.

4.) Kisiparosok oly termelési szövetkezetének, mely közös műhelyben és közös számlára gyakorolja a termelést, az 1881-iki XLIV-iki törvényczikk adómentessége törvényhozási novella útján adandó meg.

A kormány felkérendő hogy ily iparos termelési szövetkezeteket szakiskolák felállításánál anyagi, e célra szánt állami segélyezéssel támogassa; valamint arra is, hogy az osztrák-magyar bank igazgatóságára gyakorolt befolyását az iránt érvényesítse, hogy ily szövetkezeteknek, mint bejegyzett cégeknek az összes szövetkezeti tagoknak egyetemes jóállása mellett a bank rendes leszámítolási kamatlába szerinti kielégítő hitel nyitassék.

IV. A vasuti és tarifa ügy, valamint a folyam-szabályozásra nézve a következők határozottak:

1.) Egy határszéli kör-vasutnak Szász-Régen-Gyergyó-Szent-Miklóson a székelyföldön át Háromszék-Brassóba: majd Brassóból Fogaras, Nagy-Szeben, Alvinczre való építése országos érdekből szükséges.

2.) A vasuti tarifák megszábasánál a vidékre, tehát a Budapesten kívül eső területekre is, főleg pedig a határszélek érdekeire is tekintet legyen, mely célból a kolozsvári s brassói kereskedelmi s iparkamarának, valamint az erdélyi gazd. egylet és az erdélyi szász gazd. egyletnek képviselői is a tarifa bizottságba meghivandók volnának.

3.) Az erdélyrészi folyók szabályozása tekintettel úgy az időnként visszatérő áradásokra, valamint a hajókázásra, mindkét szempontból sürgős szükségét képeznek és a kormány főleg arra lesz felkérendő, hogy állami költségen küldjön ki mérnököket, kik az Olt folyót (magyar és román területen), valamint a Marost és Szamost is tekintettel a folyók hajozhatóvá tételére, tüzetes vizsgálat alá vegyék. —

Ebben állanak a fentemlített magánértekezlet határozatai, melyeket leginkább a két kereskedelmi kamarának, a többször megnevezett két gazdasági egyletnek és végre az erdélyi országgyűlési képviselőknek beható figyelmükbe és pártfogásukba ajánljuk. Az értekezlet résztvevői nem ringatóznak csalódás-

ban arra nézve, hogy minden, mit kívánatosnak jeleztek, tényleg teljesedésre is fog találni; de él bennük azon remény, hogy a felhozott javaslatoknak egyidejű és oly különféle oldalról történő támogatása legalább valamelyes eredményt fog felmutatni. —

Mikor arassuk a különféle terményeket?

A rozsot akkor, midőn a legtöbb szem már oly kemény, hogy a körmön elhajlítva eltörik.

A búzát akkor, midőn még nem teljesen érett, midőn a szem nem tejes többé, de nem is annyira kemény még, hogy ujjainkkal ne tudnánk szétnyomni, különben „üveges” lesz. Ezenfelül a búzának nagy hajlandósága van a kihullásra és így nagy lesz a veszteség, ha teljesen megérni engedjük. A kasza alá tehát akkor lesz érett a buza, ha a szemek ugyan lisztesek már, de még puhák. A szár egy pár centiméternyire a kalász alatt legyen szalmasárga.

Az árpát akkor kell aratni, midőn a szemek és a toklások egyenletesen megsárgultak és a kalász még meglehetősen felfelé áll, vagy legalább is nem hajlik éles görbülettel lefelé, mely utóbbi körülmény a túlérettesség jele.

A zabot akkor kell aratni, ha a szalma a buga alatt egyenletesen szalmasárga; minden aggály nélkül hozzáláthatunk az aratáshoz, ha a zab már foltosodni kezd és a polyva még nem nyílt fel. Ilyenkor azután kissé tovább kell renden hagyni.

(Az egyenetlenül érő árpánál és zabnál nem várunk a későbben érő még zöld növényekre, hanem aratunk mihelyt a szálak többsége elérte a fent körülírt félérettiséget.)

A török búzát akkor kell szedni, ha a csöveken levő héj száraz és a szemek megkeményedtek.

A haricskát (pohánkát) akkor aratjuk, ha a szemek nagyobb része már sötétbarna, tekintet nélkül arra, hogy van-e még a növényeken sok virág vagy nincsen.

A borsót és búkkönyt akkor kell aratni, ha az először képződött hüvelyek érettek, noha még zöld hüvelyeket, sőt virágokat is találhatunk.

A fuszulykát akkor kell aratni, mielőtt a hüvelyek még megfeketedtek volna, tehát akkor, mihelyt a szemek a hüvelyekben teljesen kifejlődtek. A babot utóérés céljából még künn hagyjuk a földön.

A lencsét akkor kell aratni, midőn az alsó hüvelyek barnulnak.

A búkkönyt akkor kell aratni, midőn a hüvelyek barnulnak.

A lobabót aratni kell, mihelyt az alsó hüvelyek megfeketedtek.

A repcét akkor kell aratni, midőn az egész táblán, vagy legalább annak egy részén, a zöld szín vörössárga árnyalatnak adott helyet. Ha a repce foltosan érik, az ily foltokat külön kell aratni.

A mákot akkor kell szedni, mihelyt augusztusban, vagy hűvösebb nyáron szeptemberben, a száruk elszáradnak és a mák a fejekben meglazul.

A komlót akkor szedjük, midőn augusztus végén vagy

szeptember elején a tobozok zárulnak, aromikus szagot árasztanak, kemény fogásúak és a nyomásnál csikorognak. A komlódoboz ilyenkor zöldessárga.

A szivarnak szánt dohányt akkor szedjük, midőn szeptember közepén a sötétzöld levelek sárgászöldek kezdenek lenni, sárgás pettyek mutatkoznak rajtuk, a levelek tapadósak lesznek s estefelé mézszagot kapnak. Finom pipadobányt kapunk, ha a leveleket annyira tulérni hagyjuk, hogy a levelek szélei fel kezdenek göngyölni.

A lent — ha finom, ruganyos, fénylő, könnyen fehérithető rostot akarunk kapni — nemsokára az elvirágzás után nyűjjük, midőn a legelső levelek hervadni kezdenek, de a földnek még zöld színe van és a mag a teljes tokokban még fehér. Magyerés czéljából akkor nyűvünk, ha a barnult szárakról már hull a levél, a magtokok, ha végigsimítunk rajtuk, zörögnek és a mag kemény és fénylő barna. Rost- és magnyerés czéljából a fenti két időpont között nyűvünk, midőn a szárak még sárgák, az egész vetés eszözd árnyalatot kap, a mag pedig barnul.

Kendert himvirágut nyűjjük, mihelyt elvirágozott és sárgulni kezd. A később érő magkendert mihelyt elvirágozott kinyűjjük, még ha a szár zöld is.

A pityókát akkor szedjük, ha a zöldje sárgulni és hervadni kezd.

A cukorrépat melegebb vidékeken azonnal szedik, mihelyt a levelek sárgulni kezdenek. A répamagot akkor szedik, midőn a legnagyobb maggomolyokban barnult magvak mutatkoznak.

A takarmányrépat a fagy beállta előtt szedjük.

A luczernát és vörösherét szénának közvetlen a teljes virágzás előtt kaszáljuk. Magnak akkor kaszáljuk, ha a mag teljesen megérett, megkeményedett és sajátságos fénylő színe van.

A fehér herét és balta címet teljes virágzásban, a seradellát a virágzás vége felé kaszáljuk.

A csillagfürtöt szénának akkor kaszáljuk, ha az egyes hüvelyek már fejlődni kezdenek, az oldalágak azonban még virágoznak. Magnyerés czéljából legjobb akkor aratni, midőn az első hüvelyek érnek.

A csibehurt zöldtakarmányul vagy szénának teljes virágjában kaszáljuk, magnyerésre pedig akkor, midőn a legelső magvak barnulnak.

A mohart takarmánynak akkor kaszáljuk, midőn a kalászok kezdenek a levelek körül előbujni, magnyerésre pedig akkor, midőn a mag már meglehetősen érett.

Csalamádét (takarmánytörökbuzát) besavanyításra akkor vágunk, ha a zászlóját már kihányta.

A réti szénát akkor kaszáljuk, midőn a növények legnagyobb része virágozni kezd.

A szőlő általában már élvezhető, midőn a szemek puhák és az asztali szőlőnél ez a stádium elég is, de jóságának tetőpontját akkor éri el a szőlő, midőn nagy cukortartalom mellett aszni kezd. A normalis érettség akkor áll be, midőn a szemek teljesen kifejlődtek, s a cukortartalom legnagyobb. Ha

a fürtöt hosszabb ideig hagyjuk a venyigén; forró száraz vidékeken többé-kevésbé mazsola válik belőle, nedves meleg vidékeken, pl. a Rajna mellett pedig nemes rothadásba megy át és a legillatosabb borokat adja. Ha kevésbé értékes fajtaéknál a bor mennyiségére kell főszlyt fektetnünk, czélszerűbb lesz az első stádiumban szüretelni; finomabb, értékesebb boroknál azonban bevárhatjuk a tulérettiséget. (Földmiv. érdekeink.)

Tartós szérük.

Ha valamely vidéken nem áll rendelkezésünkre oly jó minőségű agyag, a melyből huzamosabb ideig használható szérüket lehetne készíteni, tanácsos lesz azt betonnal készíteni, mely szilárd és ruganyos, vidéki munkások is megcsinálhatják és oly anyagokból készül (tisztá, agyag- és humusztól ment homok, kavics vagy törmelékkő, kövér mész és cement,) melyeket a gazda könnyen megszerezhet, ennél fogva tehát tartósságát tekintve olcsó is.

Mіндеzen anyagokat esetről-esetre teendő kísérlet szerint megfelelőnek bizonyult arányban kell egymással keverni, mely keverés deszkákból készült 5 m. széles és 6. m. hosszú helyen, lapátokkal és vas vakolatkeverőkkel történik.

Mint hogy a frissen oltott és gödörbe vermelt mészben elegendő nedvesség van arra, hogy pépszerű betont állítsunk elő; külön víz hozzáadás nem szükséges, csupán a kavicsot vagy törmelékkövet kell megnedvesíteni, hogy ez ne vonja el a mész nedvességét.

Miután a keverő helyet vízzel jó leöblögettük, körülbelül 3 köbdecziméter meszet teszünk rá s ezt addig kavargatjuk, míg mésztej nem lesz belőle, melyhez azután hozzáteesszük a kísérletileg megállapított mennyiségű homokot és a kettőt egy keverjük össze, mint ez a közönséges vakolatkészítésnél szokásos. Ha e vakolatanyag már bizonyos fokú szilárdságot ért el, hozzáadjuk az előzetesen megnedvesített törmelékkövet (kavicsot), melyet legjobb ha előbb huzamosabb ideig vízben állni hagyunk, hogy teleszivódjék. A keverésnek tökéletesnek kell lenni, úgy hogy minden ködarabot teljesen körül vegyen a vakolat.

Az anyagok keverési aránya a homokszemek nagyságától és a törmelékkő minőségétől függ, úgy hogy e tekintetben általános érvényű receptet nem lehet felállítani.

Az alábbi eljárás, mint könnyen czélravezető ajánlható. Készítünk egy 0.25 m³ ür tartalmu edényt — vízzárólag összeszegelt és beszúrkolt láda elegendő — legczélszerűbben 1 m² alapterülettel és ezt megtöltjük egészen szinig először homokkal, azután kavicssal és úgy az előbbire, mint az utóbbira lassan tiszta vizet öntünk, melynek a homokszemek, illetve a kő törmelék közötti üregeket teljesen be kell töltenie.

A beöntésnél megmérjük a víz mennyiségét és a mennyi vizet a homokra kellett, legalább annyi mész fog kelleni a 0.25 m³ homokra; a mennyi vizet pedig a kavicsra töltöttünk, annyi vakolat lesz szükséges a kavicssal keverésre. Ily arány pl.:

oltott mész	homok	kőtörmelék (kavics)
1	3	5
1	3	4

A szérü aljára 8 cm. vastag homokréteget terítünk, ezt

ötöző rózsával megöntözzük és jól lebakoljuk, úgy hogy egyenletesen megüledjék és nedves maradjon; erre következik a betonozás. A beton rendszerint 15 cm. vastag lesz és három körülbelül 5 cm. vastagságú rétegből áll, melyeket külön-külön felrakva kissé lesimitunk, az utolsó réteget pedig addig sulykoljuk, míg csak az egészből még némi víz szivárog ki.

Az egyes rétegeket nem a szérü egész hosszában tereljük el, hanem darabonként pl. először 1 m² kiterjedésű részen lerakjuk az első réteget, erre a második, valamivel vékonyabbat és végre a legfelsőt, mindegyik réteget ferde széllel. Ha egy darab készen van, melléje rakjuk a másik három réteget, s így haladunk a szérü egész hosszában végig, ügyelve, hogy egy hosszúság (mind a 3 réteggel) egy nap alatt be legyen fejezve. Hogy a kész munka nagyon hamar ki ne száradjon, pár napig naponként többször vízzel meglocsoljuk.

A felület gyorsan ki fog száradni, ha a legfelső réteget cementtel keverjük, még pedig akként hogy a mész mennyiségét még ürméret szerint $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ annyi cementtel szaporítjuk, ezenfelül a lesulykolás alatt egy kevés cementet hintünk fel.

A felületet nedvesített deszkasurlókkal suroljuk le, erre folytonos locsolás mellett meszelővel hig cementpépet mázolunk és végre az egészet vas surolódeszkával simítjuk le.

Az ily szérüt sohasem szabad forró napos időben készíteni, szintugy hátrányos a — 1° alatti hőmérsék. A betonozás annál jobban fog sikerülni, minél lassabb — természetesen bizonyos határig — a megkeményedés. Ügyeljünk azonban arra, hogy egyes részek összeillesztési helyein repedések ne keletkezzenek. (M. Föld)

A gyümölcsfák terméketlensége.

A gyümölcsfák terméketlenségét rendszeren vagy a túlságos mennyisége, vagy épen teljes hiánya a tápanyagnak szokta előidézeni. Ezen bajokon úgy segíthetünk, ha a bevételt az első esetben redukáljuk, a másodikban meg hatványozzuk, úgy hogy a fa háztartása ezek által épen normális állapotok közé juthasson. Hogy mikor idézi elő a terméketlenséget az első és mikor a második eset, ezt a fa földfeletti része mutatja meg legjobban. Túlságos kövér talajban a fa nem terem, hanem csakis számos és igen erős éves hajtásokat nevel; míg ha a föld igen sovány, mindamellett, hogy számtalan termőnyársat nevel, tökéletesen kifejlett gyümölcsöt még sem hoz, mert a rajta itt-ott mutatkozó virág s ebből fejlődő gyümölcs, míg érési fokát eléri, tápanyag hiánya miatt kénytelen lehullani. Nézzük tehát, hogyan segítünk ezen bajokon? Ha a fa terméketlenségét a tápanyag túlbősége idézi elő, nem marad más hátra, mint azt csökkenteni. A redukációt leghelyesebben a koronának u. n. fára való metszése által végezzük. A fára való metszés abból áll, hogy az egyes éveshajtásokat azok erősségéhez mérten a lehető rövidre visszavágjuk, miáltal így több szomet kényszerítünk ágak hajtására, több ágának több anyagra lévén szüksége; beáll a rendes háztartás. Sokan ezen metszés helyett az érvágásokat használják. Az érvágások, legyenek azonban bármilyen alakban is használva, ha azokat nem a kellő időben

alkalmazzuk, az almároknál fenésedést, a csontároknál meg mézgásodást idéznek elő; ezért, ha csak tehetjük, ajánlanám ezen operációknak mellőzését. Azon esetben, ha a talaj sovány-ságát konstatáljuk a fa terméketlensége indító okának, akkor nem marad más hátra, mint vagy a bevételt nagyobbítani, vagy pedig a kiadást redukálni. A kiadás csökkentése igen könnyen elérhető, ha több felesleges nagyobb ágtól fosztjuk meg a fa koronáját. A bevételt pedig emeljük, ha mesterségesen pótoljuk a szükséges tápanyagokat; ezen célra igen alkalmas a trágyalé, ennek hiányában a trágya is jó szolgálatot teljesíthet. A fák trágyázásánál legyünk figyelemmel arra, hogy a trágya sem a töre, sem közvetlen a gyökerekre ne tétessék; mert ez által sokszor többet ártunk, mint a mennyit használnánk. A töre rakott trágyával a cél nem érhető el; mert a növényeknek a tápanyagok felvételére szolgáló szerveik az u. n. gyökszájak nem a tövön, hanem a finom hajszálgyökerek végein szoktak állni; de közvetlenül a gyökerekre alkalmazott trágya ártalmassá is válik, mivel szerves anyag lévén, mielőtt még a gyökerek által felvétetnék, előbb fel kell hogy bomoljon. A bomlás alkalmával aztán olyan melléktermékek származnak, a melyek a gyökerek anyagát megtámadják és így azokra kártékonyan hatnak. Ha a leirtakat szem előtt tartjuk, hiszem, hogy hamarabb fogunk célt érni, mintha mindenféle babonának hitelt adva, lócsontot vetnénk oda annak a makacs fának, avagy mint köznépünk több helyen szokta tenni: verés által kényszerítjük termésre. (G. L.)

Csikmegyei állapotok.

Berde Ferencz a csikmegyei gazd. egylet május 9-iki közgyűlésén „A határrendezés“ czime alatt értekezett, nem tartjuk érdektelennek abból az alábbiakat kivonni.

A nyomasztó gazdasági helyzet a székelyekkel is érezteti hatását és nem is késnek megbeszélés tárgyává tenni a baj orvoslását; végül a dolog mindig oda lyukad ki, hogy a gazda iparkodjék olcsón termelni és ez helyes is; de hogyan lehet olcsón termelni ott, hol a kétnyomásos rendszer uralkodik, tehát a művelhető területnek fele holt tőkét képvisel? Ezen kell változtatni és segítve lesz a bajon; csak hogy nagy dolog ez ám egy oly népnél — mint a székely — mely ragaszkodik ősi szokásaihoz és irtózik mindattól, a mi új, bár hasznos legyen is az. Értekezőnek többször volt alkalmam a kisbirtokossággal érintkezni és ajánlani nékik a három nyomásos rendszert, de helyeslésre sohasem talált, mivel mint a gyergyóiak mondják: „nálunk a hármás határrendszer nem alkalmazható, mivel földünk egymásután nem ad két termést“. Persze nem ad, ha nem műveljük kellően; ekéjük, boronájuk roszt, a henger ismeretlen, a trágyázás hanyagul eszközöltetik, a trágya rosszul gondozott. Ily körülmények között nem lehet csodálkozni, ha a gazda a fenti szavakban fakad ki; de mindezen igen könnyen lehet segíteni, csak akarat kell hozzá. A mostani rendszer mellett minden 12—14 évben trágyáznak; a trágyázás után közvetlen árpát vetnek, azután mindig csak rozst, míg újból trágyázás alá kerül a föld. A 6—7 termés közül a 3 első tűrhető, a többi nagyon gyengének mondható. Minden termésnek más föl-

det tartanak és azokba a kijelölnél más növény nem jöhet. A talaj egyoldalú kezelés mellett kimerül és nem terem. Hogy mily hátrányos a kétnyomásos rendszer, annak indokolását itt mellőzzük, mert feltehető, hogy azt minden józanon gondolkozó gazda átlátja. Végül felemlítjük, hogy az értekező egyelőre a három nyomásos rendszer alkalmazását ajánlja, mely egyszersmint átmeneti útul szolgálna a tagosításra és ajánlja továbbá a takarmánytermelésre szult fektetni; luczernát, löherét, répát vetni. Így a munka megosztás nagyobb lesz s nem fogja magát előadni azon körülmény, hogy egyszer sok a munka, máskor semmi.

Hogyan lesz az alma férges?

A legfinomabb alma is elveszti értékének legnagyobb részét akkor — ha férges.

Eltekintve attól, hogy a gyümölcsben talált kukacsz undort idéz elő az élvezetnél; de azonkívül zavarja magának a gyümölcsnek kifejlődését, érését és annak eltarthatóságát.

A józan ész és helyes gondolkodás parancsolja tehát, hogy szemben ezen állatokkal védekezési álláspontot foglaljunk el.

Van egy pillangó a melynek latin neve *Tortrix pomonana*. Ez június és július havában a gyümölcsfa koronájában szokott repkedni s különösen szép derült időben kedvet kap petéket (tojásokat) rakni. E célra felhasználja az éretlen alma és körtéket és ezekre rakja a tojását. A napnak a melege ezen tojásokat kikölti s lesznek belőlök apró kis hernyók, a melyek aztán befurják magukat a gyümölcsbe s ott élőködnek addig, míg akkorára megnőnek, hogy elérkezik a bebábuzás ideje.

Addigra azonban az éretlen gyümölcs lehallik a fáról vagy pedig ha a tojás később lett rakva, ugy a többi gyümölcsrel a féreg is leszedetik.

A hernyó azonban nem a gyümölcsben bábuzik be, hanem ismét kibúvik s künn keres magának alkalmas helyet. Így például, ha a gyümölcs éretlenül lehall, ugy a hernyó rendszeren a fa kérgében keres buvhelyet. Vagy pedig ha később történik, ugy a gyümölcskamra valamely zugát keresi fel A bábuból ismét pillangó lesz s így megy ez tovább.

Tudva a féreg életfolyamát, már most az a kérdés, hogy mikép védekezünk ellene?

Első sorban is a lehallott férges gyümölcsöt minden nap szedessük fel; sőt többszöri megrázás által a férgesek lehallását siettessük, hogy így alkalmat és időt ne adjunk nekik arra, miszerint kibujhassanak. Az éretlen gyümölcsnek a sertésekkel feletetése a mily régi, ép oly helyes eljárás is.

De különösen védekezünk ezen férgesedés ellen azáltal, ha a fa kérgét gondozzuk vagy a bebábuzott álcákat elpusztítjuk olyformán, hogy a fa kérgét minden őszszel vagy erősluggal megmossuk, vagy pedig drótkéfével erősen megdörzsöljük, vagy pedig szintén czélszerű, ha a fa derekát oltott mészszel igen jól bemesszeljük.

(G. M.)

A szántás szabályai.

Ha fáradságunkat csak silány termés jutalmazza — így szól Lázár László a „Hunyad“ hasábjain — rendszeren azzal szoktuk magunkat vigasztalni, hogy nem kedvezett az időjárás; én pedig határozottan az állítom, hogy 10 ilyen esetben 9-szer hibás volt a föld megművelése, és csak rajtunk mult, hogy gyenge eredménnyel kelle megelégednünk.

A szántásrólí főbb dolgokat a következő pontokba igyekeztem összefoglalni:

1., Tarlót, trágyát soha se szántás mélyen alá, hogy az egészséges korhadáshoz szükséges meleg levegő és víztől a szerves anyagokat el ne zárd.

2., Törekedj arra, hogy egymásutáni két szántás a lehetőleg egyforma mély ne legyen.

3., Ha az altalaj jó, ugy fokozatosan igyekezz mélyíteni a termőtalajt; de csakis oly mértékben, a mint az altalajból felkerülő, szerves anyagokban szegény réteget trágyával győzheted.

4., A rendszeren mélyebben csak őszi ugarlaskor szántás, hogy így a hosszú tél fagyja előkészíthesse a nyers földet művelési növényeid befogadására.

5., Agyagos földnél az őszi ugart el ne feledd.

6., Oldalas, vizmosásos helyen az őszi ugart jó lesz kerülni, mert olvadáskor igen elmossa a termő talajt a víz.

7., Vizes földet, kivált ha agyagos, tavasszal és nyáron soha se szántás; őszi ugarlaskor azonban nem árt, mert a tél fagyja a göröngyökben lévő víz által repesztí és porhanyítja a földet.

8., Aratás után siess tarlódat a lehető sekélyen alászántani, hogy így csakhamar minden gyom-mag kikelve, egy jó mély őszi szántáé által azokat örökre eltemesd és biztosan sikerülő kapás növényeidet kétharmad munkával mivelhesd meg.

A ki ezen elveket szem előtt tartva, jó vetőmagot idejekorán vet, nyugodt lélekkel várhatja az eredményt, mert reményeitől csak emberi erő által el nem hárítható csapások foszthatják meg.

Új biztosító készülék gőzkazánrobbanások meggátlására.

A gőzkazánoknál az alkalmazott biztosító szelep, manométer és vízmérők daczára is elég gyakran hallunk robbanásokról. Oka ennek vagy a felsorolt készülékek hiányosságában, elromlásában, vagy pedig a fűtő és gépfelügyelő hanyagságában keresendő. A szokásos biztosító szelepek csak akkor felelőnek meg nagyobb tökéletességgel feladatuknak, ha — nem mint a legtöbb esetben alig 1/2 — 2 mm.-nyire — hanem legalább a nyílásátmérő egy negyedének megfelelő magasságra emelkednének a túl magas gőznyomás hatása alatt. A robbanás veszélye azonban még ez által sem lenne teljesen kizárva, sőt még akkor sem, ha mint némelyek ajánlják a gőzkazánon — nem tekintve az ezzel járó hátrányokat — nagyobb és több biztosító szelepet alkalmaznánk, mert magasabb hőfoknál a túlhevített vízből ép azon pillanatban fejlődik rohamosan új gőz,

mikor a régi gőz által reá gyakorolt nagy nyomástól a víz megszabadul, tehát a szelep kinyílásakor; ilyen esetben, vagy ha a kazánfal egy része izzó lesz, a közönséges szelepek nem nyujtanak teljes biztosítékot a robbanás ellen. A közönséges szelep e hiányán segitendő, Barbe francia mérnök egy oly biztosító készüléket szerkesztett, a melynek alkalmazása mellett a kazán robbanások állítólag teljesen ki vannak zárva. Barbe e készülékével Párisban szakemberek előtt több teljesen sikerült kísérletet mutatott be. Barbe a készülék szerkesztésénél azon tényből indult ki, hogy a mennyiben a robbanásokat előidéző gőzt a túlhevített víz fejleszti, a veszély közeledtekor nemcsak a felesleges gőzt, hanem magát a vizet is el kell távolítani a kazántól, hogy több gőz ne fejlődhessék belőle; ez okból az általa szerkesztett biztosító szelepet nem a víz színe felett, hanem alatta alkalmazta, olyképen, hogy az bizonyos feszítő mellett ne csak kinyíljék, hanem egyszersmind nyitva is maradjon, azon tehát a víz és vizgőz szabadon kiáramolhasson. A szelepet egy megfelelő hosszúságú emeltyűre helyezett súly tartja zárva, a súly és emeltyű azonban oly helyzettel bírnak, hogy a szelepnek csak csekély mérvű kinyílása után is, a súly az emeltyűn lesiklik és így a szelepre nyomást többé nem gyakorolván, ez utóbbit nyitva hagyja. Előnye e készüléknek szerinte még az is, hogy nagyobb költség nélkül a használatban lévő régi kazánokra is alkalmazható. (Erd. Lapok.

A póczegerek pusztításáról

Járás orvos J u h á s z K á l m á n a következőket írja a „Magyar Föld“-ben: A közjónak vélek eleget tenni, ha e részben szerzett tapasztalatomat közzé teszem. Félliter tejben 20 gramm — vagy egy latnyi — tengeri hagyma (*Bulbus scittae*), mely minden gyógytárban kapható, egy negyedóráig főzendő; de előbb a hagyma porrá töreudő; ez meglévén, bele annyi török-buzaliszt keverendő, hogy sűrű pép legyen belőle, e pépet lapos edényre helyezve a póczegereknek (patkányoknak) kiteendő, melyet aztán móhoz felfalnak és elpusztulnak. Ezen olcsó és biztosan pusztító szernek meg van az a jó tulajdonsága is, hogy kezelése nincsen veszéllyel összekapcsolva, mint például az arzén, phosphor, strychnin vagy más mérgező szereknél. Ezen szerrel ezelőtt néhány héttel egy házban hemzsegő póczegér esordát irtottam ki s azóta nyoma sincs ezen undok állatnak.

A híg trágya alkalmazásáról a gyümölcsfáknál.

Azon szerek közt, melyek a gyümölcsfák erős fejlődését elősegítik, első helyet foglal kétségkívül a híg trágya, még pedig különösen akkor, ha forró nyáron locsolgatjuk a fák gyökereit. Ez azon időszak, melyben minden növénynek, különösen pedig minden fának több szüksége van tápláló folyadékra, mint máskor; mert az erős elpárolgás következtében a talaj nagyon kiszáradván, nem bírja megadni a gyökereknek a kellő nedveséget és nem tarthatja felolvaadt állapotban a fa tápláló szerveit. Ennélfogva ha valaha, úgy bizonyosan ekkor lesz jó befolyással a gyümölcsfákra a czélszerűen alkalmazott híg trágya.

Híg trágya készítésére használhatni minden oly szerves,

azaz állati vagy növényi anyagot, mely sok nitrogent tartalmaz és a vízben könnyen feloszlik. Különösen kiemelendők a következők:

1. Valódi, hamisítlan guano. Ezt nyolczzszor annyi vízben föleresztve kell használni. Sajnos, hogy mai időben ritkán kapható a guano tisztán és mellette drága is.

2. Olajtartalmu magvaknak, milyenek a mák, len, repce stb. pogácsája. Ezeket porrá törve, hatszor annyi vízben áztatjuk, míg forrni kezdenek és ekkor alkalmazzuk.

3. Mindenféle ganaj. Ezt oly edényekbe vagy gödrökbe, melyekből a víz el nem folyhat, kell gyűjtögetni s nagyon higitani. Locsolgatásra a forrás beálltával használjuk. A bűz elhárítására porrá tört vas- vagy rézgálicot lehet használni; 6 hectoliter folyadékra körülbelül 1 klg. kell az említett szerekből.

4. Marhavér. Ezt lehet híg, aludt vagy szárított állapotban használni. Ha vízzel föleresztve forrni kezd, bűzét az említett szerek által vehetjük el.

5. Vizelet. Ezt vagy fris állapotában négyszer annyi vízzel higitva alkalmazzuk, vagy bevárjuk, míg rothadásnak indul és ekkor addig teszünk bele rézgálicot, míg bűze elvész.

6. Ganajlé, melyet ugyanannyi vízzel föleresztve használhatni.

Az említett szereket részint külön-külön, részint egymással elegyítve használhatni.

A trágyának jósága mindig a nitrogentartalmától függ; mentől több benne a nitrogén, annál jobb. Az említett anyagok nitrogentartalmuk szerint a következő sorba állíthatók: a ganaj, vér, guano, olajpogácsa, ganajlé, vizelet.

Mennél szárazabb ott a talaj, hol a híg trágyát használjuk, annál sikeresebb az eredmény.

A híg trágya alkalmazásánál következő pontokra kell ügyelni: Legcélszerűbb a híg trágyát borús, esős napokon vagy legalább a naplemente után a fa gyökereire önteni, mert különben a nap sugarainak behatása következtében nagy része a trágyának elgőzölög, mielőtt behatolhatott volna mélyebben a földbe.

A talaj felszínét lehető legegyszerűsebben kell megöntözni, tekintettel lévén különösen azon helyekre, hová a gyökerek legvégső rostjai nyúlnak. Tanácsos az öntözés előtt a földet a gyökerekről 8—12 cm.-nyire felásni, leszedni s öntözés után ismét előbbi helyére rakni, vagy pedig a megöntözött helyet polyvával vagy harasztal, vagy szalmás trágyával befedni.

Ha az ily öntözést a nyár folytán három-négyszer ismétjük, rövid idő múlva ez eljárás rendkívüli jó befolyását fogjuk tapasztalni és élvezni a fáradság gyümölcsét.

Gyakorlati alkalmazására nézve azt jegyezzük ide még a híg trágyáról, hogy — miután a növénytápanyagok itt folyékony állapotban vannak, hatásuk azonnali, mert a gyökrojtok készen kapván — feloldott állapotban — a tápanyagokat, azokat rögtön felhasználhatják. Innét aztán következik: hogy, ha kimerült fákat czélunk fahajtásra serkenteni, az esetben a híg trágya öntözését kora tavaszkor, a fák nedvkeringése megindulásával alkalmazzuk, és nyáron újra — a második hajtás ide-

jében; ha ellenben a gyümölcs jelesebb fejlődésére törekszünk, az eselben használjuk a hig trágyát a fák elvirágzása után — ismételve a gyümölcs tökéletes kifejlődéséig.

Igy hizlalják a fraacia műkertészek gyümölcseiket óriás nagyságra. (Gyak. mezőgazda.)

A vízahólyag alkalmazása.

A vízahólyagot, mint a „Borászati lapok“-ban olvassuk, a bor derítése céljából rendszeren hidegen szokták feloldani s előkészíteni, pedig jól fel lehet azt és hamar oldani melegítve is. Ezen célból összevágjuk a vízahólyagot minél kisebb darabokra (miután azt előbb megtisztítás végett pár óráig vízben áztattuk) és egy porcellán csészébe téve, súlyának százszorosan megfelelő mennyiségű borral öntjük le és üveg-pálczával keverve folytonosan melegítjük. Midőn az oldat kissé langyos lett ekkor hozzá tehetünk még a száraz vízahólyag súlyának megfelelő mennyiségű porrártört borkősavat is; de ez utóvégre el is maradhat és inkább lágy savban szegény boroknál ajánlható. — Midőn a vízahólyag teljesen felolvadt, az egészet finom vászon rongyon átszűrjük s a kihült oldattal a bort megderítjük. A folyadék egész kocsonyaszerű kinézést fog nyerni, melyből egy hektoliter borra 5—7 decziliter ily oldat lesz szükséges. — A felesleges oldatot jól elzárjuk palaczkokba s hidegen eltarthatjuk későbbi derítésekhez. Vigyázni kell az oldásnál, nehogy a keverés abbahagyása miatt a vízahólyag megkórosodjék; azért legjobb, ha a porcellánedényt egy vízzel telt nagyobb edénybe pl. fazékba állítjuk, mert így a víz melegítve a csészét — s nem közvetlenül a tűz — a vízahólyag leégése s megkórosodásáról szó sem lehet.

A verebek ellen.

A gyümölcs és gabonaérés évadjának kellemeivel együtt jár a bosszuság is, a melyet a verebek, terményeinken e velünk egész önkényük szeriut osztozkodó jogbitorlók garázdálkodása i fölött érezünk. Egy amerikai lap tréfás kedélytel írja le, hogy mily joggal bosszankodhatik a gazda, ki miután egész éven át véres verejtékével fáradozott termése lehető biztosításán — mikor végre hasznát akarná látni fáradozásának, hivatlan vendégei által látja pocsékká téve vagyonának egy jó részét. „Ha méregtől kikelt arczczal térsz vissza — folytatja tovább a nevezett lap — ilyen keserű tapasztalatokkal kísért utadról és otthon tükörbe nézel, nem csoda, ha rögtön darabokra zúzd azt a tüköröt! Tedd meg De ha megtetted, térj eszedre s emlékezz reá, a mit mondok: az a tükör, mely azelőtt a legharagosabb arczot mutatta feléd, rögtön legjobb barátoddá lett, mikor darabokban hever előtted. Nincs más teendő, mint egy-egy tükördarabot pecsétviasz segélyével 30—45 cm. hosszú fonatra erősítened s a gyümölcsfákat és a vetésedet környező fasorokat jól tele aggatni vele. A mint a szellő az üvegdarabkákat lengeti, azok egymáshoz verődnek és oly zajt ütnek, mely a madarakat megfélemlíti. Még ijesztőbb azonban reájuk a tükördarabokon visszaverődő napfény, mely még a környéktől is örökre távol tartja

a veszedelmes vendégeket.“ Ezt mondja az amerikai lap. Nem hiszük hogy a „magyar veréb“ is oly nagyon megijedne a „világosságtól“ mint az amerikai, de azért próbának megjárna, mert nem valami drága s ha beválik, a nyereség nagy. Megjegyzendő, hogy sehol sincs megírva, hogy annak a beverendő tükörnek valami előkelő csiszolt üvegből valónak kell lennie; sőt igen valószínű, hogy tükör híjján a szemétdombról összegyűjtött üvegdarabok is — kellő megtisztítás után — ugyanazt a szolgálatot fognák megtenni. (G. L.)

A barackfák betegsége.

Éghajlatunk alatt a barackfák különféle betegségeknek vannak alávetve, melyek oka nagyobbbrészt még nincs kiderítve. Némely helyen és némely évben a barackfák különösen a ragyától szenvednek sokat. E betegséget gombák okozzák, melyek a fák kulturájára igen veszélyesekké válhatnak, ha fejlődésüket és tovafejedésüket idejekorán meg nem akadályozzuk. A ragya ellen különféle szert szoktak használni, többnyire sikeresen. A kénezés, a megtámadt részeknek kénvirággal való behintése, a fának konyhasó, hamulug, vasgálicz-oldattal való befecskendezése vagy bekenése igen célszerűnek bizonyult. A levelesek, mint az *Aphis persicae* és *Aphis amygladis* szintén gyakoriak a barackfákon és pedig a levelek alsó oldalán, a hol a levél nedvéből táplálkozván, ez összegöngyölködik s működését beszünteti, minek következtében a fiatal hajtások fejlődése nagyon akadályoztatik. A barackfák ezen ellenségei ellen igen hathatós szer a dohányfüst, ha pedig csak néhány galy van megtámadva, úgy azokat higitott dohánylével való befecskendezés által is megszabadíthatjuk ellenségeiktől. (F. G.)

Kertészeti szakosztályunk félelvi működése.

Rég nem szóltunk már e czim alatt t. olvasóinkhoz, az ügy iránt érdeklődők talán már azt is hiszik, hogy szakosztályunk rendszeres szerdai ülései megszüntek; — sietünk ügybarátainkat megnyugtatni és nyilvánítani, hogy a fenti pomologikus gyűlések még mindig tartanak s jóhatású működésüket folytatják. Hogy ez ideig hangot magunkról nem adtunk, okul lapunk szűk terét kell felhoznunk, mely nem engedi meg, hogy a hetenkénti ülések mozzanatait a régi terjedelemben képest közölhessük, s így kénytelenek vagyunk ezentul csak fél- vagy negyedéves jelentésekre szorítkozni és a midőn ezt elsősorban az alábbiakban adjuk, megjegyezzük, hogy csakis a lényegesebb mozzanatokra terjedtünk ki.

Az első ülés január 6-án tartatott meg, melynek érdekelttségét elsősége mellett, nagyon növelte azon tény, hogy az „Ageni“ szilva aszalványok megérkeztek és így az összehasonlítás honi aszalványainkkal megejthető volt. Az Ageni-szilva tökéletes aszalása, csinos kiállítása (leírását lásd az Erd. gazd. 6. számában) meglepi a szemlélőt és egy szikrát sem lehet csodálkozni azon, hogy oly nagy port ver a világ piacznán. Az összehasonlító izlelés megtörtént; minden szerénységet félre téve, bátran kimondhatjuk, hogy a mi besztercei- és husos

szilvánk izre nézve felülmulják az Agenit; természetesen jelen alakjában nem versenyezhet az Agenivel, úgy az aszalása, mint a kiállítása nem is hasonlítható össze avval. Szakosztályunk ezen segítettő, a választmány útján a nmlgu ministeriumhoz kérelmet intézett egy „Rhyder“-féle aszalónak K.-Monostorra való hozataláért, hogy azt ősszel kipróbálva, nagy termelőink között — használhatósága esetén — terjeszthető legyen. Örömmel jelenthetjük, hogy a nmlgu ministerium a kérést meghallgatta és az aszalót a gazdasági tanintézethez már le is küldötte; sőt a mint értesültünk, cseresnyével sikeres kísérlet is lett már téve. Nem mulaszthatjuk el a nmlgu ministeriumnak e magas kegyéért e helyen is hálás köszönetet mondani.

Egy másik lényeges mozzanatot képezett a nagyban termelő gyümölcs fajok revideálása. A gyümölcs termelés tekintetében szűkebb hazarészünk 3 zónára — kerületre — lett beosztva; a felosztásnál a borvidékek szolgáltak alapul. I. zóna a legjobb gyümölcstermelő vidék, mely nagyrészt a jobb horvidékkel esik össze, hol az őszi barack és minden csemege faj meg terem. II. zóna a hoz tartoznak azon dombos vidékek és völgyek, hol a bortelemelés lehető ugyan, de nem ad elsőrendű terméket; III. zóna a hoz zordabb és oly hegyi vidékek soroltatnak, melyek a szőlőtermelést teljesen kizárják.

A zónák földrajzi elhatárolása kidolgozás alatt áll, addig is közöljük a termelésre ajánlott fajok érési sorrend és zónák szerinti beosztását, megjegyezzük azonban, hogy az alábbi javaslat egyes lokális fajokra nem terjed ki.

I. Alma k:

1. Asztrakani piros alma érik jul. —august. I. II. és III. zóna.
2. Asztrakáni fehér alma " " " I. II. és III. "
3. Gravensteini " sep.—nov. I. II. és III. "
4. Danzigi bordás " októb.—nov. I. II. és III. " inkább házi kertekben.
5. Muskotály renet " nov.—deczem. I. és II. zóna; inkább házi kertekben.
6. Angol arany téli parmén érik nov.—január I. II. és III. zóna
7. Londoni peppin érik november—január I. és II. zóna
8. Pónyik érik nov—február I. és a II. zóna jobb fekvéseiben.
9. Sóvári " decz.—január I. II. és III. zóna.
10. Szászpap alma decz.—január I. II. és III. zóna.
11. Erdélyi fűszer alma érik deczem.—február I. és II. zóna.
12. Karmeliták renetje (gyöngy renet) érik decz.—február I. II. és III. zóna.
13. Kanadai renet érik decz.—február I. és II. zóna.
14. Parker peppinje érik decz.—február I. II. és III. zóna.
15. Ananasz renet érik decz.—február I. és II. zóna, inkább házi kertekben.
16. Batul érik decz.—mártius I. és a II. zóna jobb fekvéseiben.
17. Baumann renetje érik decz.—mártius I. és II. zóna.
18. Török Balint érik decz.—mártius I. II. és III. zóna.
19. Kasseli nagy renet érik január—ápril I. II. és III. zóna.
20. Bánffy Pál almája érik február—ápril I. és II. zóna.

II. Körték:

1. Zöld magdolna érik julius I. II. és III. zóna.

2. Nyári pergamen érik augustus I. II. és III. zóna.
3. Nyári Kálmán (Torzsátlan) „ aug.—sept. I. II. és III. „
4. William „ september I. II. és III. „
5. Izembart „ október I. és II. „
6. Erdei vajonc „ okt. közepén I. II. és III. „
7. Őszi pergamen „ október I. II. és III. „
8. Bosc kobakja „ október I. II. és III. „
9. Charneusi izletes „ október I. II. és III. „
10. Napoleon vajoncza „ okt.—nov. I. II. és III. „
11. Liegel vajoncza „ " " I. II. és III. „
12. Angoulêmei hercegnő „ " " I. II. és III. „
13. Clairgeau vajoncza „ " " I. II. és III. „
14. Diel vajoncza „ " " I. II. és III. „
15. Six vajoncza „ " " I. és II. „
16. Hardenpont téli vajoncza „ nov.—decz. I. és II. „
17. Nemes Kolmár „ " " I. és II. „
18. Jaminette „ nov.—decz. I és II. „
19. Josephine des Malines „ decz.—márt. I. és II. „
20. Téli esperes „ " " I. és II. „
21. Bollweileri „ feb.—máj. I. és II. „

főzésre is mint kompót körte ajánlatos.

II. Szilva

1. Piros Nectarin érik jul. közepétől végeig I. II. és III. zóna
2. Sárga Mirabella „ augustus I. II. és III. „
3. Viktoria „ " " I. II. és III. „
4. Althan ringlója „ augustus végén I. II. és III. „
5. Zöld ringló „ september eleje I. II. és III. „
6. Kirke szilvája „ september—október I. II. és III. „
7. Olasz szilva „ " " I. II. és III. „
8. Besztercei „ " " I. II. és III. „
9. Muskotályos besztercei szilva érik sep.—okt. I. II. és III. „

IV. Cseresnye és meggy:

Az érési idő az érés kezdetétől hetenként van kifejezve.

1. Koburgi májusi cseresnye érik I-ső héten I. és II. zóna
2. Werde feketéje „ II. és III. „ I. II. és III. „
3. Hortenzia királynő „ IV. „ I. II. és III. „
4. Laermann cseresnyéje „ IV. „ I. II. és III. „
5. Bors ropogós „ IV. „ I. II. és III. „
6. Disznódi fűszeres „ IV. „ I. II. és III. „
7. Dönisen sárga ropogósa „ V. „ I. II. és III. „

1. Korai piros Amarella „ II. III. „ I. II. és III. „
2. Spanyol meggy „ II. „ I. II. és III. „
3. Eugenia császárné „ III. „ I. II. és III. „
4. Montmorency meggy „ IV. „ I. II. és III. „
5. Ostheimi meggy „ IV. „ I. II. és III. „
6. Északi meggy „ VI. „ I. II. és III. „

V. Kajszin barack:

1. Hollandi korai érik julius vége aug. eleje I. és II. zóna
2. Auverguei „ " " " " I. és II. „
3. Ambrozia „ " közepe „ " I. és II. „
4. Bredai „ " " " közepe I. és II. „

5. Nancy érik július közepe aug. közepe I. és II. „
 6. Nagyszombati nagy érik „ „ „ „ I. és II. „

VI. Őszi baraczk:

1. Korai bibor érik	aug. vége—sept. elejel.	zóna.
2. Korai mignon „	augustus	I. „
3. Dufour báró „	„	I. „
4. Augusztusi bársony érik	augustus	I. „
5. Piros magdolna érik	august.—sept.	I. „
6. Willermoz „	aug. vége—sept. eleje	I. „
7. Madam Goujard „	„ „ „ „ „	I. „

A gyümölcs értékesítése tárgyában szintént történt egy kis mozgalom s a keresztülvitelre egy bizottság lett kiküldve, az eredményről azonban csak a jövő évben számolhatunk.

A Romániába való nyers gyümölcs bevitel tárgyában — mely a phylloxera vész miatt tiltva van, — a fogarasmegyei gazd. egyesület felhívása folytán illetékes helyen hasonlólag lépéseket tettünk.

A köztelek rendezése, illetve átalakítása sem került el a szakosztály figyelmét, a mennyiben elhatároztatott, hogy a faiskola a mostani helyéről előbbre, az anyafa kerttel szemben levő táblába helyeztessék át, miáltal nemcsak szebb színt ölt a köztelek, hanem a talaj jobb voltánál fogva a fák növése is jó hatással lesz. Az indítvány keresztülvitele egy a helyszínen tartandó gyűlésre halasztatott; mire a legközelebbi közleményünkben vissza fogunk térni.

Gróf Attems Henrik, az osztrák országos pomologiai egyesület elnöke egyesületünkől többféle oltógalyat kért, kérése a legnagyobb készséggel teljesített, látván a külföldnek érdeklődését gyümölcsfajaink iránt.

Elnök idős Bodor Pál megajándékozta egyesületünket 4 „orbai“ alma-fával, melyeket Bereczki Máté érdemdús pomologusunktól kapott, a szakosztály hálásan emlékezett meg az elnök úrról nagybecsü adományáért.

A brassói gazdasági egyesület az ott termelendő alma és körte fajok jegyzékét küldte meg; ez véleményezés végett Ritter tagtársnak adatott ki, miről téli jelentésünkben megfogunk emlékezni.

Az országos kertészeti egyesület felhívást intézett egyesületünkhez, hogy az április 21-től május 2-ig tartandó gyümölcs kiállításon vegyünk részt, de miután a felhívás oly későn érkezett, hogy már nem lehetett egy oly gyümölcs collectiót össze állítani, mellyel mint egyesület méltóan megállottuk volna helyünket, csak a termelők figyelmét hívhattuk erre fel.

A májusi fagy gyors tevékenységre szólító szakosztályunkat, hogy a szőlőtulajdonosokon segítsen és nem is késő kötelességének megfelelni; már az „Erd. gazda“ 10-ik számában azonnal felhívta az érdekelt közönséget, hogy ne hamarkodja el a dolgot, hanem várja be legközelebbi számában meg is jelelt utasítását az elfagyott szőlők mikéanti kezelésére nézve; a ki ezt bevárta és a szerint cselekedett, az jól is járt, mert nem csak termése lesz — több, kevesebb — hanem van magfája s így biztosítva van a jövő évi termése; míg a kik a fagy után

hamarjában tőből lemetszették szőlőjüket csak 1888-ban számíthatnak termésre. Itt helyén van felemlíteni és elismerésünket kifejezni Szentgyörgyi Lajos tagtárs úrnak azon odaadó buzgóságáért, melyet a szőlőtulajdonosok érdekében az egyesület nagy-utcza szőlőjében kifejtett, ugyanis nem kimélve fáradságot egy héten keresztül a délutáni órákban a szőlőbe ment s ott rendelkezésükre állott az érdeklődőknek az elfagyott szőlők kezelésének bemutatására.

A 4—5 esztendő csemeték, valamint az oltógalyak tavasszal a szokott módon áruba bocsájtattak, bevétel: 482 frt 76 kr; a meg maradt oltványok pedig április 14-én árverés alá kerültek és 47 frt 42 kron eladottak. Az idej cserésnye és megye termés szintén elárvereztet s 31 frt 65 krt eredményezett s így az eddigi összes köztelki bevétel 560 frt 83 krt tesz ki.

Az üléseken a kebli ügyek elintézése után gyümölcs izlelések és meghatározások tartattak. Nagyobb részt már ösmert gyümölcsök fordultak elő, miért is azok elősorolását mellőzzük; mint újdonságokat felemlítjük Bereczky Máté által küldött Uj-k ő-p e p i n t, közép-nagy, finom fűszerrel, jó asztali gyümölcsnek bizonyult; Ars é n e S a n i e r id. Bodor Páltól, finom körte újdonságot.

Végül jelezzük, hogy e félévben 18 szakosztályi ülés tartatott és kétszer jött össze a szakosztály a kertben; ezek közül 14 ülést elnök id. Bodor Pál vezetett, 2-töt alelnök dr. Berde Áron, 1—1-et Szentgyörgyi Lajos és Sze n k o w i c h M á r t o n tagtársak. Hat ülés tagok hiányában megtartható nem volt, mit nem akarunk a már mindenütt feltűnő indolentiának tulajdonítani, hanem inkább a tagok szorgos elfoglaltságában keressük az okot, melyet az idej szeszélyes időjárás még inkább fokozott.

A II-ik országos árpakiállítás.

Az országos gazdasági egyesület f. évi október hó 1—31-ig terjedő időben Budapesten, köztelki helyiségében árpakiállítást rendez. E kiállítás e nembn már a második s elseje a múlt évben az országos általános kiállítással kapcsolatosan lett megtartva. A kedvező siker, melyet már ezen első kiállítás felmutatott, e kiállítások rendszeresítése mellett szól, miért is az évről-évre fog megtartatni.

A kiállítás célja megismertetni az ország különböző vidékein termelt árpának minőségét, tekintettel az ipari felhasználás követelményeire, feltüntetni a nemesítő magvak hatását, valamint a mívelési mód és az elővetemény befolyását. A kiállításon részt vehet minden magyarországi termelő, de csak 1886. évben termelt árpával. A kiállításra legkésőbb szeptember 20-ig 4.75 kg. árpamag küldendő be; a küldeményhez okvetlenül melléklendő a következő adatokat tartalmazó kimutatás:

1. Megye, község, a hol az árpa termelt.
2. A talaj természeti minősége (homok, més, márga, agyag, televény, stb.):
3. A talaj felszín alakzata (sík, dombos, hegyes).

4. A talaj termőereje (gazdag, szegény, őserőben vagy jó trágyaerőben levő stb.).

5. A vetésforgó, illetve az elővetemény.

6. Friss trágyába volt-e vetve, vagy mikor és mily trágyát kapott a talaj?

7. Kapáltatott-e az árpa vagy nem?

8. Hereféléknek szolgált-e védnövényül vagy egész tisztán volt-e vetve?

9. A mag fajtája: őszi vagy tavaszi: hazai, chevalier, probstei, stb.

10. Ha a mag nemesített volt, honnan szereztetett be és mely évben?

11. Mennyi vettetett el belőle katasztrális boldankint?

12. Hány kilogramm termett belőle egy katasztrális holdon?

13. A cséplőgépen volt-e kalászvágo?

14. A bemutatott termés hányszor rostáltatott, kereskedelmi áru-e, vagy osztályozva van vetési célra? Ha osztályozva van, hányad részét teszi a birtok által termelt kereskedelmi árunak, vagyis mily arányban állanak egymással az értékes és kevésbé értékes részek?

15. Mennyi a birtok évi termelése, van-e még eladásra készlete fenntartva és mennyi?

16. Az időjárás miként hatott a termés minőségére?

Ezen adatoknak kényelmes bejegyzése végett a jelentkezők rovatozott bejelentési lapot kapnak. A rovatok lelkiismeretes kitöltése szigorúan megkövetelatik és nélkülök a beküldött tárgy nem fog a kiállításra bocsáttatni. — A bíráló bizottság az országos és a vidéki gazdasági egyesületek kiküldöttei, sörgyáros, szeszgyáros, sertéshizlaló és egyéb szakértőkből fog alakítani. — A bizottság első feladata lesz a beküldött anyagot következőképen osztályozni: 1. Sörárpa. 2. Szeszfőzdei árpa. 3. Takarmányárpa. Az osztályozás alapjául a hektoliterenkinti súly fog szolgálni, miért is minden kiállított árpa fajsúlya külön meg fog állapítani. A bíráló-bizottság az árpa következő tulajdonságait fogja megvizsgálni: Szín, szag, alakulat és törési felület; idegen és selejtes magvak sulyaránya. A díjazást minden egyes csoportban külön fogják eszközölni. A kiállítási küldemény postai bérmentesítésén kívül semmi más költség nem terheli a kiállítót. A kiosztandó díjak: minden egyes csoportban külön: arany, ezüst és bronz díszoklevelek. A kiállításról szakszerű jelentés fog kidolgoztatni. A küldemények ekként czimzendők: Országos magyar gazdasági egyesület. Budapest, Köztelek.

Az országos magyar gazdasági egyesület.

Pályázati hirdetések.

I. A nagy-enyedi m. kir. vinczellér-képezde három évi tanulmányát f. év július hó 31-én tartandó zárvizsgával. 5 növendék végzendő, kik a gyümölcstenyésztés-, szőlőművelés- és borászatban, mellesleg a zöldségtermelés és kádármunkákban is oktatást nyervén, méltányos díjazás mellett állást foglalni

őhajtanak. Ez irányban megkeresések alólirt igazgatóságához intézendők.

Ugyancsak fentnevezett intézetben az 1886. év október hó 1-én kezdődő új tanfolyamra 5 államköltséges tanuló felvételére ezennel pályázat nyitattik.

Felvételi kellékek:

1.) Tizenhat évet betöltött életkort igazoló keresztlevél.

2.) Erős, egészséges, munkát bíró testalkat és védhimlővel beoltásról tanuskodó orvosi bizonyítvány.

3.) Legalább 4 elemi osztály sikeres végzését igazoló iskolai bizonyítvány.

4.) Születési hely község előjárói által kiállított erkölcsi-bizonyítván.

5.) Szülők vagy gyámok beleegyezése illetve ama kötelező nyilatkozata, melynél fogva a felvett növendék az intézetet 3 év eltelté előtt csak az intézet felügyelő bizottsága és igazgatósága beleegyezésével hagyhatja el.

6.) Jelzett bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok legkésőbb augusztus hó 30-ig, a nagyenyedi m. kir. vinczellér-képezde igazgatóságához intézendők, honnét a folyamodók felvételére esetleg felnemvételükről rövid idő alatt értesítettni fognak.

7.) Fehérnemű és egyéb ruházatról, nemkülönbön író és egyéb szükséges kisebb eszközökről a tanuló maga köteles gondoskodni, ágyat, ágynéműt és törölközőt az intézettől nyer.

Jegyzet. Katonai kötelezettségnek eleget tett vagy attól menteknek, nagyobb képzettségűeknek, kádármesterséget tanulhatnak a felvételen előny adatik.

Az intézetbe rendkívüli tanulók is felvételnek, kik a gyümölcstenyésztést, szőlőművelést és borászatot egy év alatt hallgathatják; bizonyítványt azonban csak az intézet körében töltött időről és kifejtett szorgalmukról nyernek. A rendkívüli tanulók lakás, élelmezés és egyéb szükségleteikről maguk tartoznak gondoskodni, hely esetén az intézetben ingyen lakást, ellátást pedig az intézeti élelmezőnél havi 14 frtért nyerhetnek.

A m. kir. vinczellér-képezde igazgatóságától.

Mórági István,
igazgató tanár.

II. Az ér-diószegi m. kir. vinczellér-képezdeben a f. é. augusztus hó első napjaiban tartandó vizsgával a második éves növendékek bevégeznek a tanfolyamot, kik méltányos díjazásért gyümölcstenyésztési-, szőlészeti- és pinczekezelői állást készek elfogadni. Ez iránybani kérdésekre bővebb felvilágosítást ad az intézet igazgatósága.

Ugyancsak a fentnevezett intézetben az 1886. év október hó 15-én kezdődő új tanfolyamra nyolcz államköltséges tanuló felvételére pályázat nyitattik.

Felvételi kellékek: azonosak az enyedi képezde feltételeivel.

A bizonyítványokkal felszerelt kérvények augusztus hó 15-ig alólirt igazgatóságához nyújtandók be, honnan fel- vagy fel nem vételről az illetők szeptember 15-ig értesítetnek.

Megjegyzés. A felvett tanuló fehér- és egyéb ruházattal valamint író- és rajz eszközökkel tartozik magát kellően ellátni s október 15-én az intézetben pontosan megjelenni. Az államköltséges helyek betöltésén felül saját költséges növendékek is vétetnek fel, kik a kellő ruházat és ágyneművel ellátáson kívül az ételmezés és mosásért ez idő szerint havonként 14 frtot előre tartoznak fizetni. Lakást, fűtést, világítást és gyógykezelést az intézettől ezek is ingyen nyernek.

Az ér-diószegi m. kir. vinczellér-képezde igazgatósága.

III. A tarcali m. kir. vinczellér-képezdében f. évben 6 növendék végzendi a 3 éves tanfolyamot, kik méltányos díjazás mellett gyümölcsészeti, szőlőszeti és pinczekezelői állást képesek elfoglalni. Az e tekintetben beérkező tudakozódásokra bővebb felvilágosításokkal az intézett igazgatósága szolgál.

Ugyancsak a fent nevezett intézetben az 1886-ik év október hó 15-én kezdődő új tanfolyamra 6 államköltséges tanuló felvételére pályázat nyitattik.

Felvételi kellékek: azonosak az enyedi képezdével.

A kéllőleg bélyegezett bizonyítványokkal fölszerelt kérvények f. év augusztus hó 15-ig az intézet igazgatóságához lehetőleg személyesen nyújtandók be; honnét a fel- vagy fel nem vételről az illetők szeptember hó 15-ig értesítettetni fognak. Előnyben részesülnek az I-ső évet végzettek, magasabb képzettségű és hadkötelezettségnek eleget tett egyének. Az intézetben saját költséges növendékek is vétetnek fel, kik az étel-

mezés és mosásért havonként 14 frt 50 krt előre tartoznak fizetni; lakást, fűtést, világítást és gyógykezelést azonban az intézettől ezek is ingyen nyernek. Kelt Tarcalon (Zemplén-megye) 1886. július hó 6-án. A tarcali m. kir. vinczellér-képezdei igazgatóság.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

A

magyar gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete

ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlő uraknak állás-közvetítő-osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való felvilágosítások díjmentesek. Ügyvezetői iroda: Budapest, papnövelde-utca 6. szám alatt.

Krocsák G. Emil,

(14—24.) (1.) e. ügyvezető.

PIACZI ÁRAK.

A h e t i v á s á r		Gabona mérték	tisztá buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	100 kilo		1 köb- meter tüzifa	1 kilo marha- hús
h e l y e	napja								széna	szal- ma		
k r a j e z á r o k b a n												
Budapest	julius	13 metermázsa	810	—	—	—	630	510	—	—	—	—
Brassó	julius	9 hektoliter	670	350	350	260	210	380	300	240	240	36
Deés	julius	6 "	680	600	560	—	200	410	480	220	210	28
Fogaras	julius	9 "	620	550	350	—	220	440	420	220	210	28
Gyula-Fehérvár	julius	10 "	650	580	450	—	260	380	200	—	260	40
Kézdi-Vásárhely		"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolozsvár	julius	8 metermázsa	760	—	560	—	470	470	600	250	300	38
Maros-Vásárhely*	julius	8 metermázsa	748	585	560	—	495	510	250	—	280	36
Nagy-Szeben	julius	9 hektoliter	600	480	360	—	220	420	200	160	325	40—42
Nagy-Várad	julius	13 "	530	420	340	288	198	352	300	140	350	48
Sepsi-Szent-György	julius	12 "	680	630	380	280	210	420	300	125	125	32
Szász-Régen	julius	8 "	590	500	375	325	210	375	320	250	260	32
Torda	julius	10 "	550	400	425	300	200	350	300	30	250	32

Nyomatott Gámán János örökösainél, közép-utca Minorita-épület.